

Rigsdagstidende.

1851 Forhandlingerne paa Folkethinget. № 420.

Anden Session.

107de Møde.

Mandagen den 10de Marts.

(Forts.)

Indevrigsministeren (forfat): Til Styrke for min Paaastand i saa Henseende maa jeg fremhæve, at Cancelliet, igjennem hvilket den oftnævnte Forordning af 1790 emanerede, allerede i en Skrivelse af 31te Juli 1790 til vedkommende Amtmand udtryffeligt fremhæver, at, naar en Godseier ikke bortfæstede sine Gaarde, vilde han være at sætte under Tiltale formedelt Overtrædelse af Lovgivningens Bestemmelser; men at, hvad Huse derimod angaaer, eksisterede der ingen saadan Forpligtelse til at bortfæste disse, og intet Forbud havde mod at nedlægge Huse, forsaavidt de lagdes ind under Hovedgaarden, eller, med andre Ord, paa samme Maade, som Lovgivningen med Nidkærhed og Omhyggelighed hævdede Bondestændens Rettigheder med Hensyn til Gaardsfæste, har man erkjendt, at disse Bestemmelser om Forpligtelser til at bortfæste ikke gjaldt med Hensyn til Huse. Jeg veed vel, at den Paaastand har været fremsat, at der eksisterede en Forpligtelse til at bortfæste Huse, hvilken skulde støtte sig til de Bestemmelser, der bleve trufne ved Borneffskabets Ophævelse; men jeg troer, at denne Paaastand er mindre vel begrundet, navnlig naar man erindrer, at Borneffskabet kun fandt Sted i en mindre Deel af Landet, nemlig paa Sjælland, Laaland og Falster, saa at den Lovbestemmelse, hvortil man har støttet sig, ikke kan være at tage i Betragtning som en almindelig Regel, hvortil kommer, at de Bestemmelser i Loven, som knytte sig dertil, findes i det Affnit, som gaaer ud paa at sikke de hidtilværende Borneede i den Besiddelse, hvori de vare komne. Forøv-

rigt kan den Forbindelse, som en foregaaende Taler har villet opstille mellem Borneffskabet og Stavnsgaandet paa den ene Side og Bøndernes Berettigelse paa den anden Side til at have Gaardene, aldeles ikke holde Stik; thi det er aldeles vist, at Bønderne ikke havde nogen større Sikkerhed for at erholde Gaardene end de Borneede, idetmindste ikke i den første Tid efter Borneffskabets Ophævelse. Man behøver i saa Henseende blot at eftersee Frd. 13de Mai 1769; thi det hedder i denne Forordning, uagtet den ellers er givet til Bondestændens Fordeel, at Bønderne, naar de blive Selveiere, ingen Sikkerhed havde for, at deres Børn kunde blive ved Gaarden, eller at de Forbedringer, som bleve foretagne ved Gaardene, vilde komme deres Børn eller Arvinger tilgode, saaledes at det er udenfor al Tvivl, at ingen saadan Arvelighed eksisterede med Hensyn til at erholde Gaardene.

Forsaavidt en æret Taler med megen Styrke har fremhævet, at der i saa Henseende var en constant Sædvane, maa jeg tillade mig at bemærke, at denne Sædvane har været forskjellig i de forskjellige Egne. Det er mig bekendt, at i den Egn, hvortil den ærede Rigsdagsmand, der nærmest har gjort denne Bøndernes Ret gjældende, har sigtet, findes et ikke ringe Antal af Bønder, som have en særlig Adkomst til deres Gaarde, hvilket Forhold nødvendigviis har maattet medføre, at Godseierne have ladet den ene Arving efter den anden sidde ved Gaarden, idet de maatte finde dette at være mere i deres Interesse, end ved Domstolene at fremvinge en Afgjorelse, hvorved det muligen kunde fremtræde, saaledes som i enkelte Tilfælde er skeet, at disse Bønder endog havde en endnu større Ret med Hensyn til Gaardene. Naar man derimod tager Landet i det Hele, troer jeg ikke, at man